

**Tystysgrif Ganolradd mewn Cymraeg Ail Iaith:
Defnyddio'r Gymraeg**

DARLLEN A LLENWI BYLCHAU

Arholiad 7 Mehefin 2019

Rhif y Cwestiwn	Arholwr yn unig
1	
2	
3	
Cyfanswm:	

Hyd y prawf: 60 munud
Gallwch chi ennill hyd at 60 o farciau yn y prawf yma.

Enw llawn yr ymgeisydd: _____

Rhif arholiad yr ymgeisydd: _____

Enw a rhif y ganolfan: _____

Peidiwch ag agor y llyfr hwn cyn i'r trefnydd (*organiser*) roi caniatâd.

Mae 3 chwestiwn yn y prawf hwn.
Atebwch y tri ar y papur hwn.
Mae rhai geiriau mewn teip *italig* i'ch helpu.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.
No certificate will be awarded to a candidate detected in any unfair practice during the examination.

Darllenwch y darn isod. Yna, atebwch y cwestiynau yn Gymraeg, yn eich geiriau eich hun lle bydd hynny'n bosibl.

Diwedd y siop leol

Yfory, bydd unig siop leol tref Aberwylan yn cau ei drysau am y tro ola. Mae Iestyn Huws – siopwr a pherchennog 'Siop y Gornel' Aberwylan – wedi penderfynu cau'r siop ar ôl dros 50 mlynedd o wasanaethu'r ardal. Yn ôl Iestyn, mae'n anodd iawn iddo gystadlu yn erbyn archfarchnad fawr Troffco a agorodd ar gyrion y dre ddwy flynedd yn ôl. Dim ond y dafarn sy ar ôl erbyn hyn.

'Pan agorais i Siop y Gornel,' meddai Iestyn, 'roedd pump neu chwech o siopau eraill yn y dre – cigydd, siop fara, siop gwerthu pysgod, ac yn y blaen. Ar ben hynny, roedd pob siop fel canolfan gymdeithasol fach. Roedd pob siopwr yn nabod y cwsmeriaid i gyd yn bersonol ac yn fodlon treulio amser yn siarad â nhw. Dych chi ddim yn gallu gwneud hynny yn yr archfarchnad.'

Roedd Iestyn yn cytuno bod costau parcio yng nghanol Aberwylan wedi bod yn broblem fawr yn ddiweddar ac roedd yn well gan lawer o bobl yrru i Troffco lle roedd digon o leoedd parcio am ddim.

'Maen nhw'n hoffi'r ffaith eu bod nhw'n gallu prynu popeth yn yr un lle – bwyd, dillad, petrol ac alcohol. Doeddwn i byth yn agor Siop y Gornel ar ddydd Sul ond mae Troffco ar agor drwy'r wythnos wrth gwrs.'

Yn ddiweddar, mae Troffco wedi dechrau gwasanaeth lle mae'r cwsmeriaid yn gallu siopa ar y we. Mae Troffco'n fodlon mynd â phopeth i gartrefi eu cwsmeriaid ar amser maen nhw'n ei ddewis.

'Roedd hen fan Mini gyda fi,' meddai Iestyn, 'ond dim ond ar brynhawn Sadwrn roeddwn i'n gallu mynd â bwyd i gartrefi pobl. Roedd llawer o hen bobl Aberwylan yn hoff iawn o'r gwasanaeth yma ac yn dibynnu arno. Y dyddiau yma, mae'n well gan bobl system 24 awr a doeddwn i ddim yn gallu cynnig hynny iddyn nhw.'

Felly, mae cyfnod wedi dod i ben yn Aberwylan, a bydd y stryd fawr yn llai diddorol a deniadol o achos hynny.

CWESTIYNAU

Nodwch sut mae pethau'n wahanol yn y ddwy siop, gan gyfeirio at yr isod. Cofiwch sôn am sut mae pethau yn Siop y Gornel, a sut mae pethau yn archfarchnad Troffco. Byddwch chi'n colli marciau am gynnwys ffeithiau amherthnasol (*irrelevant*).

e.e. **Lleoliad**

Mae Siop y Gornel yng nghanol Aberwylan, ond mae archfarchnad Troffco tu allan i'r dre.

**

1. Ers faint o amser maen nhw yn Aberwylan. [4]

2. Nabod y cwsmeriaid. [4]

3. Parcio. [4]

4. Pa ddiwrnodau maen nhw ar agor. [4]

5. Y gwasanaeth dosbarthu (*delivery*). [4]

trosodd

Oddi wrth: Llew Prys
At: Cwmni Syrcas Pen Mawr
Testun: Syrcas Aberheli 28 Mai

Annwyl Gyfaill,

Des i a'r teulu i'ch syrcas yn Aberheli nos Wener 28 Mai. Roedd y plant wedi bod yn edrych ymlaen yn fawr ar ôl gweld eich posterï lliwgar ym mhob man ac roedd fy rhieni wedi'u cyffroi hefyd achos dyma'r tro cynta iddyn nhw fod mewn syrcas ers dros chwe deg mlynedd.

Rhaid i mi ddweud bod yr acrobats yn ardderchog a bod y clowns yn ddoniol iawn, ond ar y cyfan roedd hi'n noson siomedig am sawl rheswm. I ddechrau, roedd eich posterï chi yn Gymraeg, ond chlywon ni ddim gair o Gymraeg yn ystod y sioe. Hefyd, dydy fy nhad i ddim yn cerdded yn dda, ond roedd ein seddi ni'n uchel yng nghefn y babell. Doedd dim help ar gael o gwbl i bobl anabl. Ond y siom fwya oedd bod dim anifeiliaid yn y sioe o gwbl. Roedd pob math o anifeiliaid – mwncïod, eliffantod, teigrod ac ati – ar eich posterï: dyna'r prif reswm pam daethon ni i'r sioe. Dw i ddim yn teimlo eich bod chi wedi hysbysebu'r noson yn deg, felly dw i'n meddwl dylen ni gael ein harian yn ôl.

Yn gywir,
Llew Prys

Oddi wrth: Cwmni Syrcas Pen Mawr
At: Llew Prys
Testun: Syrcas Aberheli 28 Mai

Annwyl Mr. Prys,

Diolch am eich neges. Ga' i ymateb i'ch pwyntiau chi fesul un:

- a) Mae ein sioe ni'n ddwyieithog fel arfer, ond mae'r acrobat sy'n siarad Cymraeg wedi torri ei goes a'r clown sy'n siarad Cymraeg wedi torri ei drwyn mewn damwain anffodus. Fyddan nhw ddim yn medru perfformio eto am rai misoedd.
- b) Tasech chi wedi dweud wrthon ni fod eich tad yn anabl pan wnaethoch chi brynu'r tocynnau, mi fasen ni wedi rhoi seddi i chi wrth y drws.
- c) Mae anifeiliaid gynnon ni fel arfer, ond yn ddiweddar, mae rhai pobl wedi bod yn protestio am y ffordd mae anifeiliaid syrcas yn cael eu trin. Dw i'n gwybod bod anifeiliaid ein syrcas ni'n hapus wrth deithio o le i le ac wrth berfformio yn y babell. Tasai gynnon ni anifeiliaid efo ni yn Aberheli, roeddwn i'n poeni efallai basai protestwyr yn achosi problemau i ni. Beth tasen nhw'n tynnu'r babell i lawr yn y nos, neu'n gadael yr anifeiliaid allan? Doedden ni ddim eisïau cymryd y risg. Fe weloch chi acrobats ardderchog a chlowns doniol, felly dw i'n teimlo eich bod chi wedi cael gwerth eich arian.

Yn gywir,
Coco Goch
Syrcas Pen Mawr

CWESTIYNAU

Nodwch yr ateb mwya priodol (*appropriate*) o'r brawddegau isod drwy roi llythyren yn y blwch, e.e.

ch

 Mae 4 marc am bob cwestiwn.

1. **Pam roedd rhieni Llew'n edrych ymlaen at fynd i'r syrcas?**

--

 - a. Roedden nhw eisiau mwynhau noson efo'r wyrion.
 - b. Roedden nhw'n arfer gweithio mewn syrcas.
 - c. Doedden nhw ddim wedi bod mewn syrcas ers blynyddoedd.
 - ch. Roedd yr acrobats mor gyffrous.
 - d. Doedden nhw ddim wedi bod mewn syrcas o'r blaen.

2. **Ble roedd hi'n bosib gweld neu glywed y mwya o Gymraeg?**

--

 - a. Gan y clowns.
 - b. Ar y posteri.
 - c. Gan y protestwyr.
 - ch. Yn y swyddfa docynnau.
 - d. Dydy'r syrcas byth yn defnyddio'r Gymraeg.

3. **Pam mae Llew eisiau arian yn ôl?**

--

 - a. Doedd y posteri ddim yn dweud y gwir.
 - b. Doedd dim lle i eistedd.
 - c. Roedd y tocynnau'n rhy ddrud.
 - ch. Wnaeth yr anifeiliaid ddim perfformio'n dda.
 - d. Roedd y babell yn beryglus.

4. **Pam doedd tad Llew ddim yn eistedd wrth y drws?**

--

 - a. Doedd o ddim eisiau eistedd ar ei ben ei hun.
 - b. Roedd hi'n rhy oer.
 - c. Roedd damwain wedi digwydd yno.
 - ch. Roedd y protestwyr yno.
 - d. Doedd pobl y syrcas ddim yn gwybod ei fod o'n anabl.

5. **Mae Coco Goch yn dweud ei fod o'n hollol siŵr...**

--

 - a. bod y clowns yn mynd i siarad Cymraeg yn y sioe nesa.
 - b. bod protestwyr yn mynd i achosi trafferth yn Aberheli.
 - c. bod ei anifeiliaid yn mwynhau bywyd y syrcas.
 - ch. bod y posteri'n dweud y gwir.
 - d. bod pawb arall yn hapus efo'r sioe yn Aberheli ar 28 Mai.

trosodd

Llenwch y bylchau yn y darn yma gan ddefnyddio'r geiriau mewn cromfachau (*brackets*) fel sbardun lle bydd yn briodol.

**

Papur Newyddion Ysgol Aberheli

- Roedd hi'n braf gweld Miss Nia Price yn ôl yn y gwaith yng

_____ (cegin) yr ysgol, ar ôl bod yn yr ysbyty am

_____ (3) wythnos. Mae Nia eisiau diolch i bawb, ac yn diolch am

y cerdyn gafodd hi oddi _____ y plant.

- Bydd Mrs Mari Probert yn ein gadael ni ar ddiwedd y tymor, achos ei bod hi'n

ymddeol ar ôl dau ddeg pum _____ (blwyddyn) o wasanaeth i'r

ysgol. Pob hwyl _____ (i) hi ar ei hymddeoliad.

- Mis Rhagfyr oedd un o fisoedd _____ prysur y flwyddyn i gôr yr

ysgol. _____ (canu) y plant mewn pedwar cyngerdd Nadolig

gwahanol! _____ (cael) nhw syrpreis yng Nghartref Henoed Hafod

Deg, achos bod camerâu teledu o'r rhaglen 'Heno' yno, i ffilmio Mrs Carol

Jones. Roedd hi'n dathlu _____ phen-blwydd hi yn gant oed y

diwrnod hwnnw. Doedd hi ddim yn gwybod _____ y criw

ffilmio'n dod i'r cartref, felly roedd hi'n noson arbennig iawn.

- Gwnaeth tri o blant Blwyddyn 5 yn dda iawn yn rownd gyntaf y

gystadleuaeth ‘Coginio i Ysgolion’. Byddan nhw’n mynd i’r _____

(×2) rownd y mis nesa, ac yn cystadlu yn erbyn plant o bob rhan o

_____ (Cymru). Bydd rhaid iddyn nhw goginio pryd o

_____ i bedwar person a gwneud hynny mewn llai

_____ dwy awr. Pob lwc.

- Daeth y chwaraewr rygbi, Martyn Thomas, i’r ysgol i siarad

_____ ’r plant am fwyta’n iach ac am _____ ’n heini.

Roedd llawer o storïau gyda fe am ei amser yn chwarae i dîm Cymru hefyd, ac

roedd y plant a’r _____ (athro) i gyd wedi mwynhau. Roedd

Martyn yn arfer bod yn ddisgybl _____ Ysgol Aberheli.

- Enillodd Gareth Tomos Blwyddyn 6 gystadleuaeth gymnasteg fawr yng

Nghaerdydd. Gareth oedd y _____ (da) allan o 30 o fechgyn yn y

gystadleuaeth. Mae Gareth a’i frawd Tomos yn gwneud yn dda iawn ym maes

gymnasteg, a bydd y ddau _____ (o) nhw’n cystadlu dros Gymru

yn yr haf.